

БЪЛГАРИЯ 2030

Бланка за подробно разписване на приоритет

П[13] [КУЛТУРА, НАСЛЕДСТВО, ТУРИЗЪМ]

• [13.1] [КУЛТУРНО МНОГООБРАЗИЕ И ДОСТЪП ДО КУЛТУРА]

Подприоритетът цели изграждането на устойчива среда за създаване на разнообразно културно съдържание на основата на съществуващото културно многообразие и осигуряването на равен достъп до него, както в рамките на регионите и националната държава, така и извън тях. Насърчаването на културните и творческите индустрии, включително и на аудиовизуалния сектор, ще разшири техния потенциал да стимулират творческото партньорство между културния сектор и останалите сектори в обществото в контекста на устойчивото развитие. Създаването на условия за дигитализиране на съществуващо културно съдържание както и на нови дигитални форми със средствата на модерните технологии ще улесни достъпа до нови и разнообразни форми на културно изразяване.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
[Брой представления при турнета на театрите в страната и в чужбина]	[НСИ]	[6266] ([2018])	[6950]	[#] (ако е приложимо) ([година])
[Брой представления при турнета на музикалните колективи в страната и в чужбина]	[НСИ]	[1469] ([2018])	[2100]	[#] (ако е приложимо) ([година])
[Брой мобилни временни изложби]	[НСИ]	[2222] ([2018])	[3 000]	[#] (ако е приложимо)

				[[година]]
[Брой зрители на български филми]	[ИА НФЦ-МК]	[448 777] ([2019])	[1 000 000]	[#] (ако е приложимо) [[година]]
[Брой читатели в обществени библиотеки]	[НСИ]	[1 031 007] ([2018])	[1 200 000]	[#] (ако е приложимо) [[година]]

Области на въздействие

○ [13.1.а] [Институционална инфраструктура и техническо оборудване]

Подкрепя и създаване на подходящи условия за постигане на качествени културни продукти чрез осигуряване на необходимите финансови, образователни и социални ресурси и гарантиране на равен достъп до култура, изкуства и наследство. Обновяването на институционалната инфраструктура на културата и модернизирването на материалната база и техническото оборудване ще гарантират реализацията на приобщаващите функции на културата. Важен акцент в тази дейност е повишаването на квалификацията на специалистите, работещи в областта на изкуствата.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 4] [Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички]

- [Подцел 4.4 До 2030 г. значително да се увеличи броят на младежите и възрастните, които имат съответните умения, включително технически и професионални умения, за заетост, достойни работни места и предприемачество]

Цел [№ 8] [Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички]

- [Подцел 8.2 Постигане на по-високи нива на икономическа производителност чрез диверсификация, технологично усъвършенстване и иновации, включително чрез фокус върху секторите с висока добавена стойност и трудоемките]

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

- [Подцел 11.7 До 2030 г. да се осигури универсален достъп до безопасни, приобщаващи и достъпни, зелени и обществени пространства, по-специално за жени и деца, възрастни хора и хора с увреждания]

Оценка на необходим финансов ресурс

Източници на финансиране

В процес на уточнение

- Държавен бюджет;
- Европейски програми и инициативи в сферата на културата – „Творческа

[финансов ресурс в лв.]

Европа“, „Европа за гражданите““Еразъм +“ и др.;

- Финансовия механизъм на ЕИП;
- Европейски фондове ;
- Проекти по програми за трансгранично сътрудничество.

○ [13.1.б] [Мобилност на творци и произведения]

Усилията ще бъдат насочени към създаване на механизми за по-активна мобилност на произведения на изкуствата, колекции и професионалисти, усъвършенстване на системата за осигуряване на държавни гаранции за музейните изложби, насърчаване на контактите и партньорствата със сродни международни организации с цел популяризиране на българската култура в Европа и по света.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

- [Подцел 11.а. Подкрепа за положителните икономически, социални и екологични връзки между градските, крайградските и селските райони чрез засилване на планирането на националното и регионалното развитие]

**Оценка на
необходим
финансов ресурс**

Източници на финансиране

В процес на уточнение

[финансов ресурс в лв.]

- Държавен бюджет;
- Европейски програми и инициативи в сферата на културата – „Творческа Европа“, „Европа за гражданите““Еразъм +“ и др.
- Финансов механизъм на ЕИП;
- ЕСФ и ЕФРР

○ [13.1.в] [Културни и творчески индустрии]

Културните и творчески индустрии допринасят за подобряване на начина на живот на хората, създават работни места, стимулират растежа и влияят благотворно на други икономически сектори на национално, регионално и местно ниво. Мерките в тази област целят създаването на благоприятни условия за тяхното функциониране: среда, която стимулира творчеството и иновациите, по-лесен достъп до финансиране за независимия сектор; намаляване на разпокъсаността на пазара по езиков принцип; възможности за разрастване и интернационализация, както и формиране на предприемачески умения

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 4] [Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено

образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички]

- [Подцел 4.4 До 2030 г. значително да се увеличи броят на младежите и възрастните, които имат съответните умения, включително технически и професионални умения, за заетост, достойни работни места и предприемачество]

Цел [№ 8] [Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички]

- [Подцел 8.9 До 2030 г. да се разработят и приложат политики за насърчаване на устойчивия туризъм, който създава работни места и насърчава местната култура и продукти]

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

- [Подцел 11.4 Укрепване на усилията за опазване на световното културно и природно наследство]
- [Подцел 11.b. До 2020 г. значително ще се увеличи броят на градовете и населените места, които приемат и прилагат интегрирани политики и планове за приобщаване, ефективност на ресурсите, смекчаване и адаптиране към изменението на климата, устойчивост на бедствия и разработване и прилагане в съответствие с Рамката на Сендай за намаляване на риска от бедствия 2015-2030 г., цялостно управление на риска от бедствия на всички нива]

Оценка на необходим финансов ресурс

В процес на уточнение
[финансов ресурс в лв.]

Източници на финансиране

- Държавен бюджет;
- Частно финансиране;
- Европейски програми и инициативи в сферата на културата
- Финансов механизъм на ЕИП;
- ЕФРР , Кохезионен фонд финансови инструменти - капиталови и квазикапиталови средства, заеми, гаранции

○ [13.1.г] [Представяне на българско културно съдържание]

Ще се стимулира представянето/промотирането на културно съдържание от изкуствата като част от националните политики в тези области чрез привличане на интереса на международни научни и информационни институции; подкрепа на творчеството, обмена на знания, идеи и добри практики на национално и международно ниво, участие в международни проекти и дейности, обмен на информация относно политиките в областта на културата чрез цифрови средства, включително виртуални платформи.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

- [Подцел 11.7. До 2030 г. да се осигури универсален достъп до безопасни, приобщаващи и достъпни, зелени и обществени пространства, по-специално за жени и деца, възрастни хора и хора с увреждания]
- [Подцел 11.b. До 2020 г. значително ще се увеличи броят на градовете и населените места, които приемат и прилагат интегрирани политики и планове за приобщаване, ефективност на ресурсите, смекчаване и адаптиране към изменението на климата, устойчивост на бедствия и разработване и прилагане в съответствие с Рамката на Сендай за намаляване на риска от бедствия 2015-2030 г., цялостно управление на риска от бедствия на всички нива]

**Оценка на
необходим
финансов ресурс**

Източници на финансиране

В процес на уточнение

[финансов ресурс в лв.]

- Държавен бюджет;
- Европейски програми и инициативи в сферата на културата – „Творческа Европа“, „Европа за гражданите“ и др.
- Финансов механизъм на ЕИП;
- ЕФРР ЕСФ+ , Кохезионен фонд

• [13.2] [КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО]

Подприоритетът цели интегриран подход в управлението на културното наследство чрез повишаване на инвестициите и професионалната квалификация на специалистите, работещи в областта на опазването и социализацията на културното наследство. Реализацията на целите се гарантира чрез осигуряване на съответствие между финансирането и нуждите на сектора, модернизиране на инфраструктурата и материалната база на националната музейна мрежа, на мрежата от обществени библиотеки и националната читалищна мрежа, въвеждане на иновации, съвременен дизайн за осигуряване достъп на заинтересовани лица и организации до наследство, прилагане на принципите на интегрираната консервация в съвременната среда и повишаване качеството на живот. Създаване на условия за дигитализиране на културно наследство с оглед на неговото опазване, представяне и популяризиране.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност в ЕС
[Брой посещения в музеи и художествени галерии]	[НСИ]	[5 084 000] ([2018])	[5 994 000]	[#] (ако е приложимо) ([година])
[Брой музеи със специализирани музейни програми]	[НСИ, МК]	[129] (2018)	[174]	[#] (ако е приложимо) ([година])

[Дигитализиране на културни ценности]	[НИНКН]	[350] ([2020])	[40 000]	[#] (ако е приложимо) ([година])
[Брой читалища, предлагащи специализирани форми за опазване на нематериалното културно наследство]	[МК]	[2386] ([2017])	[2800]	[#] (ако е приложимо) ([година])

Области на въздействие

○ [13.2.а] [Опазване на културното наследство]

Важен аспект в опазването на културното наследство, от една страна, е запазване на неговата значимост и устойчиво развитие на териториите, от друга, разширяване и повишаване на експертния капацитет на работещите в общините, музейната, библиотечната и читалищна мрежа, гарантиращи неговото съхраняване и социализиране. Принципите на интегрираната консервация, при които наследството се опазва в своя физически и културен контекст, осигуряват неговото съхраняване и представяне в средата, в която е създадено като по този начин се запазват и повишават нейните качества. Приоритетно финансиране на дейности, свързани с управление на процесите на опазване на културното наследство – научни изследвания, модели за управление, археологически проучвания, социализация и представяне.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

- [Подцел 11.4 Укрепване на усилията за опазване на световното културно и природно наследство]
- [Подцел 11.b. До 2020 г. значително ще се увеличи броят на градовете и населените места, които приемат и прилагат интегрирани политики и планове за приобщаване, ефективност на ресурсите, смекчаване и адаптиране към изменението на климата, устойчивост на бедствия и разработване и прилагане в съответствие с Рамката на Сендай за намаляване на риска от бедствия 2015-2030 г., цялостно управление на риска от бедствия на всички нива]

Цел [№ 12] [Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство]

- [Подцел 12.b Разработване и прилагане на инструменти за наблюдение на въздействията върху устойчивия туризъм, който създава работни места и насърчава местната култура и продукти]

**Оценка на
необходим**

Източници на финансиране

финансов ресурс

В процес на уточнение

[финансов ресурс в лв.]

- Държавен бюджет;
- Европейски програми и инициативи в сферата на културата – „Творческа Европа“, „Европа за гражданите“ и др.
- Финансов механизъм на ЕИП;
- ЕФРР ЕСФ+ , Кохезионен фонд

○ [13.2.6] **Социализация на културното наследство]**

Създаване на условия за приобщаване на всички заинтересовани страни, включително на професионалните и местните общности, за намиране на актуални решения за представяне и популяризиране на културното наследство. Прилагане на мерки за стимулиране на собствениците, ползвателите и институциите, които да са насочени към запазване/съхранение и представяне на културно наследство чрез система от дейности и различни форми на закрила с оглед подобряване на достъпа на гражданите и информираността на обществото за значимостта на културното наследство и необходимостта от неговото опазване и социализиране. Утвърждаване на принципа за устойчиво развитие при управление на културното наследство, основано на участието и свързано с прецизно определяне на правомощията, отговорностите и ангажиментите на различните участници в процеса. Подобряване на националната система за мониторинг на културно наследство и засилване на институционалния и управленски капацитет с цел осигуряване на ефективно опазване на културните ценности. Изготвяне и прилагане на национални стандарти за съхранение и представяне на движими културни ценности и мониторинг за спазването им. Създаване на условия за споделяне на информация, опит и добри практики, както и на знания и умения за опазване и социализиране на културното наследство.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

- [Подцел 11.3 До 2030 г. да се засили приобщаващата и устойчива урбанизация и капацитет за участие, интегрирано и устойчиво планиране и управление на населените места във всички страни]

Цел [№ 12] [Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство]

- [Подцел 12.8 До 2030 г. гарантирайте, че хората навсякъде разполагат с необходимата информация и осведоменост за устойчиво развитие и начин на живот в хармония с природата]

Оценка на необходим финансов ресурс

В процес на уточнение

[финансов ресурс в лв.]

Източници на финансиране

- Държавен бюджет;
- Европейски програми и инициативи в сферата на

културата – „Творческа Европа“, „Европа за гражданите“ „Еразъм +“ и др.

- Финансовия механизъм на ЕИП;
- Европейски фондове;
- Проекти по програми за трансгранично сътрудничество;
- Използване на финансови инструменти - капиталови и квазикапиталови средства, заеми, гаранции.

○ [13.2.в] [**Цифровизация на културно наследство**]

Ускоряване на процеса по дигитализация на културните ценности чрез финансово, техническо и кадровото обезпечаване на културните институти, въвеждането на единни стандарти за дигитализиране и създаване на регистри в съответствие с националните приоритети за опазване и разширяване на достъпа до културното наследство и електронни услуги. Разработването и въвеждането на единен софтуер за дигитализация на движимото културно наследство и обучението на специалисти ще осигури ефективно използване на ресурсите за развитие на културните и творческите индустрии, ще подобри взаимодействието между културните институти и органите на държавна и общинска власт в борбата с престъпления с културни ценности, включително нелегалния им трафик.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 8] [Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички]

- [Подцел 8.9. До 2030 г. да се разработи и приложи политики за насърчаване на устойчивия туризъм, който създава работни места и насърчава местната култура и продукти]

Цел [№ 12] [Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство]

- [Подцел 12.8 До 2030 г. гарантирайте, че хората навсякъде разполагат с необходимата информация и осведоменост за устойчиво развитие и начин на живот в хармония с природата]

Оценка на необходим финансов ресурс

В процес на уточнение
[финансов ресурс в лв.]

Източници на финансиране

- Държавен бюджет;
- Европейски програми и инициативи в сферата на културата;
- Финансиране чрез Финансовия механизъм на ЕИП;
- Европейско финансиране - ЕФРР ЕСФ+ , Кохезионен фонд .

• [13.3] [ТУРИЗЪМ И ТУРИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ]

Туризмът е важен фактор за повишаване на качеството на живот и конкурентоспособност на бизнес средата.

Усилията ще бъдат насочени към:

- налагането на България на световния туристически пазар като разпознаваема и предпочитана, сигурна и национално идентична дестинация,
- разнообразяване на туристическия продукт и
- намаляване на сезонността в сектора.

Ще се насърчава активното включване на зелени и високи технологии в управлението, рекламата, реализицията и отчитането на политиките в сектора.

Необходим е унифициран подход при представянето на дестинация България на целевите пазари за постигане на единен и положителен имидж на България в чужбина. Продуктовата реклама, от друга страна ще бъде прецизирана според конкретните интереси и нужди на всеки от целевите пазари. Това ще допринесе за постигане на диверсификация на търсенето и разширяване на дейността извън активните сезони.

Балансираното развитие на туристическите райони в страната, изисква всеки от тях да се развива, налагайки собствено уникално предложение за продажба (или собствена марка), която от една страна му осигурява конкурентно предимство, така че да привлича достатъчно потребители, а от друга го прави елемент от цялостната туристическа оферта на дестинация България. Ще бъдат предприети мерки за развитие и позициониране на всеки район, на база на които ще бъдат разработени и стратегически документи за развитие на районите.

Индикатори за изпълнение

наименование	източник	текуща стойност	целева стойност	средна стойност ЕС
[Пряк принос на сектор туризъм в БВП]	[World Travel and Tourism Council]	[3.1%] (2017)	[3,5%] (2030)	[#] (ако е приложимо) ([година])
[Общ принос на сектор туризъм в БВП (заедно със свързани индустрии)]	[World Travel and Tourism Council]	[11.5%] (2017)	[13%] (2030)	[#] (ако е приложимо) ([година])

Области на въздействие

○ [13.3.а] [Доминиращи и приоритетни туристически продукти]

Политиката ще се фокусира върху решаване на проблемите, свързани с управлението на туристическите атракции и осигуряването на качествено туристическо преживяване при устойчиво използване на природните ресурси и културно-историческо наследство и фокусиране върху качествените аспекти на предлаганите туристически продукти.

Преодоляване на териториалната и сезонна диспропорция в развитието на туризма в България ще бъде постигната чрез обединение на ресурсите и съгласувани действия за развитие на комплексен, разнообразен и конкурентноспособен туристически продукт - чрез регионално взаимодействие и допълване за предлагане на атрактивен и качествен

продукт, което ще доведе до увеличаване броя на туристите, увеличаване приходите от туризъм и развитие на местните общности.

Предвиждат се дейности за развитие на инфраструктурата за специализирани форми на туризъм, изграждане и развитие на туристически атракции/забележителности в България (напр. усъвършенстване на туристическите регистри, съхранение, поддържане и развитие на атракциите/забележителностите и свързана с тях инфраструктура, създаване на модерни посетителски центрове към основните атракции и др), както и за усъвършенстване на доминиращи и приоритетни туристически продукти и разработване на стратегически документи (стратегии и/или планове за развитие) за тяхното развитие.

Технологичните фактори оказват значително въздействие върху развитието на туристическата индустрия и особено на системата на дистрибуция на туристическите услуги и продукти. С особено силно влияние са технологичните иновации – резервиране на туристически услуги чрез интернет и мобилни устройства и дигиталните канали за реализация им. Българският туризъм трябва да бъде технологично модернизиран, атрактивно и изчерпателно представен в интернет и предлаган в дигитална среда чрез набор от електронни услуги. Осигуряването на подходящи условия за цифрова трансформация на бизнеса, включително обучение на персонала, и предоставянето на адекватна подкрепа в този процес, ще създаде възможност за завоюване на по-високи пазарни дялове в съществуващи и възникващи продуктови ниши.

Ще се насърчава и зеления подход в развитието на туризма, като ще гарантира устойчивост на сектора.

Съотносимии Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 8] [Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички]

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

Цел [№ 12] [Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство]

Оценка на необходим финансов ресурс

В процес на уточнение
[финансов ресурс в лв.]

Източници на финансиране

- Държавен бюджет;
- Европейски фондове и програми

○ [13.3.б] [Маркетинг на туристическия продукт]

Основната цел е затвърждаване на имиджа на България като целогодишна туристическа дестинация с добре разпознаваем висококачествен продукт, а също и преодоляване на сезонността в сектора. Планира се осъществяване на рекламни активности, събития и изложения както за основни, така и за специализирани форми на туризъм, които могат да се практикуват целогодишно. Ще се прилагат иновативни подходи за промотиране на страната и търсене на нови форми на успешни партньорства.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 8] [Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички]

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

Цел [№ 12] [Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство]

Оценка на необходим финансов ресурс

В процес на уточнение
[финансов ресурс в лв.]

Източници на финансиране

- Държавен бюджет;
- Европейски фондове и програми

○ [13.3.в] [Туристически райони]

Туризмът е едно от основните средства за подпомагане на регионалното и местно развитие и оказва положително въздействие върху общото икономическо състояние на регионите (ускоряващ и мултиплициращ ефект на туризма). Това е от особена важност за периферните райони, където възможностите за развитие са ограничени.

Целта на туристическото райониране е развитие на конкурентноспособен туризъм, провеждане на регионализирана туристическа политика, съобразена с териториалните особености и спецификата на различните части от страната и осъществяване на ефективен регионален маркетинг, който да направи туристическите райони разпознаваеми за потенциалните туристи и успешно да ги „продава“ - както на вътрешния, така и на международния пазар. Подкрепата в развитието на туристическите райони ще бъде насочена към обединение на ресурсите и съгласувани действия за развитие на комплексен, разнообразен и конкурентноспособен туристически продукт, регионализация на националния маркетинг и разработване на стратегически документи за развитие на районите.

Предвижда се осигуряване на предпоставки за повишаването на конкурентоспособността и устойчивото развитие на регионите на страната, насърчаването на местното развитие, стъпвайки на специфичния местен потенциал и прилагане на екологично устойчиви управленски практики за преодоляване на местните проблеми и предизвикателства.

Съотносими Цели за устойчиво развитие на ООН

Цел [№ 8] [Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички]

Цел [№ 11] [Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене]

Оценка на необходим финансов ресурс

В процес на уточнение
[финансов ресурс в лв.]

Източници на финансиране

- Държавен бюджет;
- Европейски фондове и програми